

GOPO – SAPIENS

DACĂ mi s-ar pune dificila întrebare: „ce credeți despre cinematografia românească?” aş fi obligat să fac o mărturisire: ieri însă, spre marea mea ruşine (şi cred că mulţi francezi, fie ei amatori sau specialişti ai celei de-a şaptea arte, se află în aceeaşi situaţie), cinematografia românească era pentru mine pur şi simplu una din acele pete albe care cândva, pe hărţile lumii, aduceau la disperare pe geografi. Singura mea scuză este că cinematografia românească e, fără îndoială, una din cele mai tinere din Europa şi că pentru a descoperi o nouă şcoală naţională eşti nevoit în general să recurgi la serviciile diverselor festivaluri cinematografice (binecuvântate fie întâlnirile acestea care şterg frontierele între culturi!). aşa-dar, pata despre care vă vorbeam nu mai este astăzi albă: un omuleţ nostim se plimbă în cuprinsul ei, dolicocefal şi mucalit, semănând margarete pe pământuri încă necultivate, stârnind râsul şi plânsul brutozaurilor, străbătând netulburat, în goana picioruşelor lui subţiri, toate epocile istoriei şi activităţii omeneşti. L-aţi recunoscut, desigur: e Homo Sapiens, personajul lui Gopo, intrat de acum înainte în mitologia modernă a cinematografiei şi destinat prin aceasta să facă înconjurul lumii. –

Să fiu bine înţeles: nu vreau să spun că fantasticul erou al filmelor lui Popescu-Gopo, pe care îmi veţi îngădui să-l numesc Gopo-Sapiens, simbolizează pentru mine cinematografia românească în ansamblul ei, urcând una câte una treptele evoluţiei, multiplicând genurile (aşa cum Gopo-Sapiens multiplică artele), şi progresând prin salturi. O asemenea afirmaţie n-ar avea decât valoarea unei metafore.-

Totuşi, nu este oare semnificativ în cel mai înalt grad faptul că cinematografia românească, ieri încă aproape absentă de pe arena cinematografiei mondiale, a putut propune, cu filmele lui Gopo, un avantaj şi un stil de o asemenea originalitate încât dintr-o trăsătură de peniţă – sau dintr-o sclipire de geniu – ating dimensiunile legendei şi vorbesc chiar din prima clipă în limbaj universal?

Reuşita lui Gopo este o victorie a poziţie în filmul de desene animate, care se mulţumeşte, prea adeseori cu artificii grafice şi cu un umor gratuit. Filmul lui Gopo se distinge printr-o calitate care îi este proprie şi care e de esenţă dialectică: procedează prin sinteză. Utilizând numai elementele cele mai simple, formele cele mai lineare (care nu sunt lipsite totuşi de o graţie şi un rafinament extrem), gagurile vizuale ale lui Gopo se succed şi se accelerează cu o logică riguroasă, pe măsura unei imaginaţii mereu fertile, în care gingăşia inspiraţiei poetice nu exclude câtuşi de puţin argumentele spiritului ştiinţific. Dar argumentele acestea, care ar putea rămâne în stadiul de ecuaţii seci, sunt metamorfozate, transfigurate în imagini de un haz nespus şi de un umanism profund..-

Michel Capdenac